

Lister klima og miljø

Sluttrapport

LISTERSAMARBEIDET

31. MAI 2013

Innhold

Innledning.....	2
Bakgrunn	3
Mål.....	3
Organisering	3
Tiltak	4
Fagdager	4
Plannett Lister	4
Interkontroll ytre miljø - Miljøstyring i kommunen	4
«Grønt batteri»	5
Enhet for plan og analyse	5
Energi- og klimaplan.....	5
Planstrategi.....	6
ROS Lister	6
Miljøkommune.no	6
Lister.no.....	7
Lister biovarme.....	7
Lista biogass.....	7
Miljøfyrtårn	8
Klimagruppa i Agder 2020	8
Oljefri.....	8
Regnskap 2010-2013	9
Evaluering og tilbakemelding	10
Hvordan nå vanlige folkevalgte?	10
Spørreundersøkelse	10
Formidling og synliggjøring	11
Samarbeid og organisering.....	11
Overføringsverdi.....	12
Felles prosesser	12
Faglig koordinator internt - tydelig kontaktpunkt eksternt	12
Fleksibel fagressurs	12
Regionale fagdager.....	13
Vurdering av måloppnåelse.....	14
Konklusjon	14

Innledning

«Lister klima og miljø - Sluttrapport» oppsummerer prosjektet Lister klima og miljø, som starta høsten 2010 og blei avslutta våren 2013.

Rapporten er skrevet av prosjektleder Liv Birkeland. Fra prosjektgruppa har Eivind Hellerslien (Fylkesmannen i Vest-Agder), Odd-Arve Kvinnesland (Hægebostad kommune) og Johan Martin Mathiassen (Farsund kommune) kommet med innspill og kvalitetssjekk av rapporten. Daglig leder i Listerrådet, Svein Vangen har bidratt på samme måte. Rapporten er også forelagt resten av prosjektgruppa.

Espen Koksvik i Miljøverndepartementet har gitt innspill og etterspurt informasjon i prosessen med å skrive denne rapporten. Vi opplever at departementet og prosjektet deler et felles ønske om å trekke mest mulig læring ut av aktivitetene i prosjektet.

Rapporten legges fram for Listerrådet (styringsgruppe for prosjektet) i deres møte den 10. juni 2013.

Bakgrunn

Prosjektet «Lister klima og miljø» starta opp høsten 2010. Før dette hadde det vært flere års samarbeid mellom kommunene i Lister på plan- og miljøsaker. Regionen har en felles klima- og energiplan og hatt nytte av samarbeid med KS gjennom programmet «Livskraftige kommuner». Dette programmet var finansiert av Miljøverndepartementet. Det er også nødvendig å nevne Fylkesmannen i Vest-Agder sine mange konstruktive bidrag for å støtte opp om samarbeidet i Lister.

Mål

«Lister klima og miljø» har hatt ei todelt målsetning:

1. Følge opp «Energi- og klimaplan for Lister».
2. Styrke plan- og miljøkompetansen i regionen.

Organisering

Listerrådet har vært styringsgruppe for prosjektet. Rådet har gitt tilslutning til årlige arbeidsplaner og ellers fått informasjon om prosjektet og enkeltsaker ved behov.

Prosjektets viktigste ressurs er prosjektgruppa med medlemmer fra alle kommunene i Lister og fra fylkesmannen. I starten av prosjektet deltok også KS sin prosjektleder fra «Livskraftige kommuner» og en ansatt fra Vest-Agder fylkeskommune. Gruppa har hatt 4-5 møter i året og gitt innspill til prosjektlederens arbeid.

Medlemmer i prosjektgruppa for Lister klima og miljø:

Odd Arve Kvinnesland	Hægebostad kommune
Johan Martin Mathiassen	Farsund kommune
Jørgen Tjørhom	Sirdal kommune
Steinar Ness	Flekkefjord kommune
Tor Arne Eiken	Kvinesdal kommune
Arne Kristensen	Lyngdal kommune
Eivind Hellerslien	Fylkesmannen i Vest-Agder
Nina Nissestad	Vest-Agder fylkeskommune (til 2011)
Hans-Otto Lund	KS (til 2011)

Liv Birkeland har vært prosjektleder i full stilling for «Lister klima og miljø» fra september 2010. Kvinesdal kommune har stilt kontor plass til disposisjon.

Prosjektet har hatt årlige oppfølgingsmøter med Miljøverndepartementet. Det har vært faglig nyttig og inspirerende. Fylkesmannen i Vest-Agder har også deltatt på disse møtene. Den øvrige kontakten med fylkesmannen har også vært tett og god.

Tiltak

Ulike tiltak er benyttet for å bidra til prosjektets to mål. De viktigste beskrives i det følgende.

Flere tiltak bidrar til både mål 1 og 2, mens andre er tydeligere retta mot kun ett mål. Eksempelvis for fagdager, avgjør det faglige tema for dagen hvilket mål tiltaket bidrar mest til.

Fagdager

Tema for de sju fagdage som er arrangert i prosjektet er:

- Naturmangfoldslov
- Beredskap
- ROS Lister
- Reguleringsplan
- Internkontroll ytre miljø
- Konsekvensutredning og planbeskrivelse
- ROS i arealplan

Det har vært godt oppmøte på fagdage, sjøl om antallet har variert ut fra hvor bredt tema har favna. Prosjektet har benytta både interne og eksterne ressurser. Samarbeid med Fylkesmannen i Vest-Agder om faglig innhold har vært verdifullt.

Bekjentgjørelse av fagdagen har skjedd gjennom epost til kommunene og direkte til potensielle deltakere.

Plannett Lister

Som et resultat av fagsamlinger og annen kontakt mellom fagfolk i prosjektet, oppstod ideen om Plannett Lister. Flertall av medlemmene er planleggere som arbeider i Listerkommunene, men noen kommer også fra andre organisasjoner.

Prosjektleder sender ut epost i nettverket med nyttig informasjon om lag ei gang i måneden. Vi utveksler erfaringer og arbeider sammen om felles maler og sjekklister. Noen ganger i året har prosjektet invitert til fagsamlinger.

Les mer: <http://www.lister.no/prosjekter/lister-klima-og-miljo/areal-og-plan/455-plannett-lister>

Interkontroll ytre miljø - Miljøstyring i kommunen

Fylkesmannen i Vest-Agder påpekte i 2011 at kommunene Åseral, Søgne og Kvinesdal ikke hadde tilfredsstillende internkontroll med ytre miljø. Kommunene henvendte seg til prosjektet Lister klima og miljø for om vi i fellesskap kunne arbeide med denne tematikken.

Øyvin Moltumyr (Åseral), Dag Arntsen (Søgne), Torje Hommekland og Tor Arne Eiken (begge Kvinesdal) utgjorde sammen med Liv Birkeland ei arbeidsgruppe. Møter og felles arbeid resulterte i flere artikler på Lister.no (<http://www.lister.no/474>) og en egen fagdag. Arbeidet er også blitt presentert i andre sammenhenger, blant anna på Fylkesmannen i Vest-Agder sin forurensningskonferanse.

«Grønt batteri»

Regionen er i en unik situasjon på grunn av utbygd og potensiell fornybar kraft, eksisterende og planlagt kabel til kontinentet, nærhet til havområder med utbygde og utbyggbare energiinstallasjoner, tilgang til vannmagasiner og regionens sterke kraftkrevende industribedrifter.

Både politisk og administrativt har Listerregionen arbeidet mye med denne tematikken som man ofte har gitt samlebetegnelsen «grønt batteri». Dette knyttes til mål i energi- og klimaplan om å øke produksjonen av fornybar kraft. Hvordan regionen gjennom balansetjenester kan bidra til bedre utnyttelse av fornybar kraft i Europa, er en kunnskap vi i prosjektet har arbeidet med å utvikle. Prosjektleder har vært koordinator og faglig støtte i disse prosessene. Det er også oppretta ei arbeidsgruppe med representanter fra Kvinesdal, Sirdal og Flekkefjord kommuner.

Et godt koordinert og faglig fundert arbeid har ført til at «grønt batteri» nå er vedtatt som et satsingsområde i felles regionplan for Agderfylkene. Her er Lister tiltenkt en sentral rolle.

Prosjektleder har kommet i dialog med flere aktører. Et slikt nettverk vurderes som viktig for å kunne forvalte regionens ressurser og interesser på en god måte framover. Spesielt kan nevnes forskningssenteret CEDREN og Energi21, den nasjonale strategien for forskning, utvikling, demonstrasjon og kommersialisering av energiløsninger. Lister har inngått samarbeid med CEDREN i flere prosjekt og en fagkonferanse i august 2013 er under planlegging. Prosjektleder var invitert til å holde innlegg på Energi21 sitt strategiske arbeidsmøte om balansekraft.

Enhet for plan og analyse

Et av to mål for Lister klima og miljø er å styrke kompetansen i regionen. Samarbeid og koordinering er virkemidler for dette. I prosjektets arbeidsgruppe er det arbeidet med måter å kartlegge regionens samla kompetanse og påpeke områder der vi står svakt.

På møte 3. september 2013 vedtok Listerrådet å nedsette ei arbeidsgruppe som skal se på mulighetene for å etablere en felles plan- og analyseenhet i Lister. Fylkesmannen og fylkeskommunen deltar i dette arbeidet sammen med Universitetet i Agder. Sistnevnte mener arbeidet er interessant for forskning og undervisning.

Prosjektleder er sekretær for arbeidet. Prosessen ligger noe etter opprinnelig tidsplan og det arbeides med å få finansiering på plass. Så langt har Fylkesmannen bevilget kr 200 000 til vår søknad om skjønnsmidler. UiA har avsatt kr 50 000 til å arbeide med prosjektet og søknad.

Energi- og klimaplan

Mye har endra seg siden første generasjon energi- og klimaplan for Lister var ferdig i 2009. Mange mål er heilt eller delvis innfridd. Flere tiltak vurderes annerledes i dag enn da, ikke minst fordi viktige rammebetingelser er endra. Eksempelvis har det vist seg vanskeligere å måle oppnåelse enn det myndighetene forutsatte da planen blei laga. Lister klima og miljø har flere ganger og på ulike måter påpekt overfor myndighetene knytta til at de fleste kommuner nå mangler verktøy til å måle oppnåelse for klimaplan. Dette er svært uheldig for lokal legitimitet og engasjement for klimatiltak.

Energi- og klimaplan for Lister er fulgt opp på møter i prosjektgruppa. Status for planen ligger på nettsidene (<http://www.lister.no/prosjekter/liste-r-klima-og-miljo/336-status-energi-og-klimaplan>).

Det er enighet mellom kommunene i Lister om at energi- og klimaplanen er moden for rullering, jf avsnittet om planstrategi nedenfor. I den forbindelse ønsker kommunene en evaluering og grundig analyse av status for gjeldende plan, inkludert kommunespesifikke mål og tiltak.

Planstrategi

Tidlig i prosjektet blei det klart at planstrategi var et viktig tema å arbeide med, i og med endringer i PBL som innførte dette nye verktøyet i kommunal og regional planlegging.

Temaet blei diskutert flere ganger i prosjektgruppa og med rådmannsutvalget i Lister. Det var ulike signaler fra ulike offisielle hold om hvordan planstrategiarbeidet skulle utføres i kommunene. Etter hvert utvikla det seg en felles forståelse i kommunene for at planstrategien ikke måtte gjøres for omfattende. Prosjektet la også opp til en utveksling av erfaringer og delvis samkjøring av prosesser. Etter møter og dialog med Fylkeskommunen og Fylkesmannen i Vest-Agder, initierte prosjektet et arbeid med å lage «Utfordringsbilde for Lister».

I møte 11. juni 2012 vedtok Listerrådet:

1. Listerrådet anbefaler at utfordringsbildet for Lister legges til grunn når saker som angår Lister-regionens utvikling er til behandling i kommunestyrene og i andre fora.
2. Listerrådet anbefaler at fylkeskommunen reviderer foreliggende fylkesdelsplan, Listerplanen, og at dette arbeidet starter opp i 2012.
3. Listerrådet anbefaler kommunen å ta følgende prioritering (rulleringprogram) inn i sine planstrategier, i et eget punkt som omhandler planer for Listersamarbeidet:

Plan	2012	2013	2014	2015
Listerplanen (2006)	X	X		
Strategisk næringsplan (2008)		X	X	
Energi- og klimaplan (2009)		X	X	
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	P			
Kulturplan	P			

ROS Lister

Etter innspill fra prosjektet bestemte Listerrådet at det skulle settes i gang et arbeid med å lage en felles risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for Lister. Fylkesmannen i Vest-Agder bevilga kr 100 000 til dette arbeidet, som i sin heilhet blei brukt til kjøp av ekstern konsulent. Det kom inn 3 tilbud om bistand til ROS-analysen. Avtale blei inngått med firmaet Brannvern- og beredskapsrådgiver1. Det blei et svært godt og interessant samarbeid som involverte bredt i alle seks kommuner. På møte 11. juni 2012 sluttet Listerrådet seg til analysen som var utarbeida og anbefalte den som grunnlag for kommunale beredskapsplaner.

Miljøkommune.no

«Lister klima og miljø» har hatt glede av samarbeid med «Miljøkommune.no», et prosjekt som Klif koordinerer. Vi deltok med tre personer på oppstartsseminar i Oslo og har fulgt arbeidet videre. Prosjektgruppa har hatt besøk av prosjektleder for «Miljøkommune.no» og bidratt med innspill og kvalitetssjekk av verktøyet. Vi har bidratt til å prøve ut og markedsføre nettstedet og blant annet

gjennomført en liten spørreundersøkelse i regionen. Resultatet blei presentert på Forurensningskonferansen 2012 og på Lister.no: <http://www.lister.no/341>

Lister.no

Det er publisert 68 artikler på prosjektets område på Lister.no. Flere av disse er fagartikler som er bygd opp omkring temaene:

- Naturmangfold
- Klima
- Forurensning
- Energi
- Areal og plan

Andre artikler er mer generell informasjon om aktiviteter i prosjektet.

I 2011 avvikla leverandør av løsning for nettsider sitt samarbeid med kommunen i Lister. Dermed hadde prosjektet og heller ikke Listerrådet lengre nettsider som fungerte. Prosjektleder utvikla da den nettløsninga som Lister.no bygger på i dag. Foruten å fungere som informasjonskanal for Listerrådet, brukes den også av andre prosjekt og interkommunale samarbeid, slik som Rene Listerfjorder og Byggesaksportal. På denne måten har prosjektet bidratt til å gjøre nyttig kunnskap bedre tilgjengelig.

Prosjektsida til «Lister klima og miljø» er den 9. mest besøkte sida på Lister.no og har hatt 784 sidevisninger siden starten. Temaside om areal og plan er den mest besøkte undersiden med 345 visninger.

Lister biovarme

Prosjektleder er leder for styringsgruppa i prosjektet Lister biovarme. Prosjektet drives i regi av Lister nyskaping. Hensikten er å bidra til etablering av flere flisfyringsanlegg i regionen og legge til rette for et regionalt varmeselskap. Dette er fundert i energi- og klimaplan for regionen.

Arbeidet i Lister biovarme har vært avgjørende for at det nå etableres et fjernvarmeanlegg i Lyngdal, der kommunen samarbeider med privat næringsliv. I Kvinesdal skal det realiseres flisfyringsanlegg i forbindelse med bygging av ny svømmehall. Flekkefjord er det gjort ei grundig kartlegging som snart vil gi konkrete resultat. Og det er etablert en regional næringsaktør innenfor fjernvarme. Totalt sett er prosjektet viktig og riktig tiltak for å nå mål i energi- og klimaplanen.

Les mer: <http://www.lister.no/samarbeid-i-lister/lister-nyskaping/120>

Lista biogass

Prosjektleder deltar i styringsgruppa for prosjektet Lista biogass. Dette prosjektet eies av Lista bondelag og har som mål å undersøke mulighetene for å etablere et biogassanlegg i dette området. Tiltaket henger godt sammen med energi- og klimaplanen for Lister.

Det er gjort en kartlegging av tilgjengelig råstoff i regionen. Prosjektleder har deltatt på en 2 dagers studietur til Danmark. Kontakten med prosjektet følges opp i 2013, hvor vi står overfor spørsmål om mulig etablering av anlegg tilknyttet Lista flypark.

Miljøfyrtårn

Prosjektleder har gjennomført rådgiverkurs i ordninga Miljøfyrtårn. Sammen med de kommunale sertifisørene har vi arbeidet med å få mer oppmerksomhet omkring ordninga og blant anna gjennomført et møte med barnehager i Flekkefjord. Lærdom fra arbeidet med «interkontroll ytre miljø» er at ordninga med Miljøfyrtårn er et etablert system som kan være til stor nytte for kommunen.

Det har ikke lyktes å få tilslutning fra administrasjonene i kommunen til å arbeide mer med Miljøfyrtårn. Rådmannen i Kvinesdal kommune har imidlertid tatt initiativ til sertifisering av rådhuset. Arbeidet er påbegynt og skal gjennomføres i 2013.

Klimagruppa i Agder 2020

Prosjektleder er Listerregionens representant i faggruppa for klima i regionplanen for begge Agderfylkene (Agder 2020). Gruppas hovedoppgave er å være en ressurs for gjennomføring av klimamål i regionplanen.

Gruppa har møte om lag 5 ganger i året og representerer et nyttig fagnettverk. Prosjektleder vurderer Listers deltakelse som viktig i denne gruppa, blant annet for å bringe inn perspektivet som små kommuner har i arbeidet med klimatiltak.

Oljefri

Lister klima og miljø har utvikla et samarbeid med Naturvernforbundet og deres Oljefri-prosjekt. Det arbeides med en egen søknad for å kunne kjøre Oljefri-opplegget også i Lister.

Regnskap 2010-2013

Prosjektet fikk tilskudd på kr 200 000 i 2011 og kr 160 000 i 2012 fra Fylkesmannen i Vest-Agder. I 2010, 2011 og 2012 bidro Miljøverndepartementet med henholdsvis kr 502 000, kr 650 000 og kr 700 000.

Oversikten nedenfor er basert på regnskapsrapport for prosjektet fra det blei oppretta i 2010 og fram til 15. mai 2013. Alle tall i NOK.

	2010	2011	2012	2013 jan-juni
Skjønnsmidler fra FMVA		200 000	160 000	
Tilskudd fra MD	502 000	650 000	700 000	
Sum driftsinntekter	502 000	850 000	860 000	
Lønn- og sosiale utgifter prosjektleder	200 579	589 098	635 491	317 746
Intern arbeidshjelp, stipulert	20 000	40 000	40 000	20 000
Andre driftsutgifter, varer og tjenester	29 770	67 385	78 717	4 291
Andre reiseutgifter, stipulert	5 000	20 000	20 000	10000
Husleie	13 000	40 000	40000	20000
Sum driftsutgifter	268 349	756 483	814 208	372 037
Driftsresultat	233 651	93 517	45 792	-372 037
Akkumulert overskudd/underskudd (-)	233 651	327 168	372 960	923

Som regnskapsoppsettet viser har prosjektet et akkumulert underforbruk på kr 372 960 ved utgangen av 2012. Dette er overført 2013 og benyttes til å dekke driftsutgifter i avslutning av prosjektet.

Regnskapstallene for første halvdel av 2013 er framkommet fra regnskapsrapport per 15. mai 2013. I tillegg er totale lønnsutgifter for perioden beregnet ved å ta 50 % av tilvarende utgift i 2012. En liten andel driftsutgifter (møtekostnader) er per 15. mai ikke registrert i regnskapet, sjøl om de er påløpt.

For alle år er det stipulert en kostnad for intern arbeidshjelp og reiseutgifter. Det er for arbeidsbidrag og møtedeltakelse fra Listerrådets ansatt.

Evaluering og tilbakemelding

«Lister klima og miljø» har fått god tilbakemelding underveis i prosjektperioden fra samarbeidspartnere og ansatte i kommunene.

Hvordan nå vanlige folkevalgte?

Når det gjelder målgruppa folkevalgte har prosjektet i stor grad forholdt seg til Listerrådets politikere. Med unntak av publisering på Lister.no, årsmelding for Listersamarbeidet og de sakene fra prosjektet som har endt opp i det enkelte kommunestyret og i Listerrådet, har det vært alt for lite oppmerksomhet på målgruppa folkevalgte. Prosjektleder mener at dette ikke har vært et bevisst valg, men at det i stor grad skyldes at det har vært nok å gjøre med å følge opp de aktivitetene prosjektet har hatt retta mot ansatte i kommunene, andre samarbeids-partnere og regionens «toppolitikere». Et annet moment er at prosjektleder oppfatter at de nevnte gruppene er mye enklere å nå og kommunisere med enn regionens «vanlige folkevalgte». Ansatte i kommunen og heltidspolitikerne har vært lett å komme i kontakt med gjennom at prosjektet har hatt kontor plass i Kvinesdal kommune og prosjektleder har benytta felles epostsystem og kalenderfunksjon for bestilling av møterom, planlegging av møtetidspunkt m.m. Disse samarbeidspartnerne har stort sett også vært tilgjengelige på dagtid.

Det er mer kronglete å nå de øvrige folkevalgte da det må skje gjennom at tema og saker spilles inn til kommunestyret og relevante utvalg. I ettertid ser prosjektleder at dersom en skulle lykkes bedre med å involvere «vanlige, fritids-politikere» kunne man vurdert å opprette kontaktpersoner eller arbeidsgrupper blant disse og lagt til rette for en direkte dialog. Det kunne vært nyttig så fremt disse folkevalgte hadde kapasitet til å delta.

Spørreundersøkelse

Siste halvdel av april 2013 gjennomførte prosjektleder en intern evaluering av prosjektet. Et spørreskjema gikk da ut per epost til 25 ansatte i Lister-kommunene som prosjektet har vært i kontakt med. Det var mulighet til å svare anonymt. 12 utfylte skjema kom tilbake, hvorav et blei underkjent på grunn av flere mulige tolkninger av svarene.

Spørsmålene med svar fra 11 respondenter er gjengitt i det følgende:

		Ja	Nei	Vet ikke/ irrelevant spørsmål
1	Har du fått tilstrekkelig med informasjon underveis fra prosjektet?	9	1	1
2	Har prosjektet bidratt til mer oppmerksomhet og kunnskap om klima- og miljøspørsmål?	7	2	2
3	Er du klar over at prosjektet har formidlet via nettstedet Lister.no?	10	1	
4	Har du funnet opplysninger på Lister.no som har vært nyttige for ditt arbeid?	7	2	2
5	Kjenner du til nettstedet Miljøkommune.no?	9	1	1
6	Kjenner du til at prosjektet har arbeidet med temaet «internkontroll ytre miljø», om hvordan redusere faren for miljøbelastninger fra kommunens drift?	5	5	1
7	Bidro prosjektet positivt til kommunens arbeid med kommunal planstrategi?	4	2	5

8	Har prosjektet hatt positiv betydning for regionens arbeid med «grønt batteri»?	3		8
9	Som en videreføring av arbeidet i prosjektet, vil kommunene i regionen delta i prosjektet Oljefri. Er en slik koordinert deltakelse i Oljefri gunstig for din kommune?	3	3	5
10	Har prosjektet bidratt til å løfte fram sertifiseringsordninga Miljøfyrtårn?	3	1	7
11	Har du hatt nytte av det faglige nettverket Plannett Lister?	7	3	1
12	Mener du at prosjektet har bidratt til å gjøre det vanskeligere å starte rullering av Energi- og klimaplan for Lister?		7	4
13	Det er laget en felles risiko- og sårbarhetsanalyse for regionen (ROS Lister). Hadde kommunen nytte av dette samarbeidet?	6		5
14	Prosjektleder har hatt en koordinatørrolle for klima-, miljø og planspørsmål i Lister. Har dette vært en nyttig funksjon?	8		3
15	Kan en slik koordinatørfunksjon i regionen være aktuelt for andre fagfelt?	7		4

Formidling og synliggjøring

Ut fra spørsmål 1-6 ser vi at prosjektet har vært godt synlig blant ansatte som jobber med plan og miljø i Lister. Prosjektet har bidratt med kunnskap og et stort flertall har funnet nyttige artikler på Lister.no.

Det ser også ut til at Lister klima og miljø har bidratt til å gjøre nettstedet Miljøkommune.no kjent. Prosjektets arbeid med internkontroll ytre miljø er ikke like godt kjent; halvparten av målgruppa svarer at de kjenner til arbeidet.

Til tross for å representere en liten region, hvor kommunene ofte opplever seg «usynlige» for samfunnet rundt, har Lister klima og miljø vært relevante også utenfor regionen. Arbeidet er trukket fram av MD som et eksempel å lære fra, Fylkesmannen nevner ofte prosjektet i positive vendinger og det er etablert andre gode kontakter på nasjonalt nivå.

Samarbeid og organisering

Med spørsmål 7-13 ønsket vi å belyse hvordan prosjektet har bidratt til samarbeid og organisering. Her har flere krysset av for «vet ikke/irrelevant spørsmål». Det skyldes nok at spørsmålene tematisk sett ikke er så breie som spørsmål 1-6.

De avgitte svar er overveiende positive med hensyn til at prosjektet har bidratt på tema som Miljøfyrtårn, «grønt batteri», Plannett Lister, energi- og klimaplan og ROS Lister. Mer delt er respondentenes syn på deltakelse i Oljefri-prosjektet, der like mange vurderer dette negativt som positivt. Prosjektleder vurderer at den negative responsen dels skyldes manglende kunnskap om hva Oljefri innebærer for kommunene og dels det store arbeidspresset kommunens ansatte har per i dag. Det medfører at nye prosjekt og initiativ gjerne møtes med litt skepsis.

Ved oppstart brukte nyansatt prosjektleder en del ressurser på å orientere seg om omverdenen og bygge kontaktnett. Både i regionen og utenfor, pågår det mye relevant arbeid. For eksempel prosjektene «Rene Listerfjorder» og «Sørnorsk kystnatur». I denne sammenhengen var det av svært stor verdi at kontorlassen var tilknyttet Listerrådets administrasjon. På den måten var det lettere å

bli identifisert som et felles, regionalt prosjekt. Og det var enklere å bygge et bredt faglig nettverk enn om kontorplassen og stillinga var knytta til en av kommunene. Også for videreføring av kunnskap og erfaringer fra prosjektet er denne organiseringa tjenelig.

Overføringsverdi

Responser i evalueringa og diskusjoner i prosjektgruppa peker særlig på disse læringspunktene med overføringsverdi:

Felles prosesser

Ansatte i Lister-kommunene har positive erfaringer fra å kjøre felles, koordinerte prosesser på ulike tema. Dette har skapt en positiv innstilling som også ytrer seg i tydelige meldinger om at man eksempelvis ønsker en felles rullering av energi- og klimaplan, og ikke ønsker å avslutte samarbeidet om denne.

Et annet eksempel er utarbeidelsen av ROS Lister. Tilbakemeldinger fra dette arbeidet var at kommunen sammen oppnådde høyere kvalitet både i prosessen og i det faglige innholdet i rapporten. En tilleggseffekt var at beredskapskoordinatorene blei bedre kjent og nå samarbeider tettere i et formalisert beredskapsnettverk i Lister.

Faglig koordinator internt - tydelig kontaktpunkt eksternt

Eivind Hellerslien (medlem i prosjektgruppa og senioringeniør hos Fylkesmannen i Vest-Agder) skriver i en epost om erfaringer fra prosjektet:

... dersom kommunene skal løfte i fellesskap så trengs det noen som kan koordinere på tvers av kommunegrensene.

Ansatte i Lister har erfart at en faglig koordinator i regionen er nyttig, jf svar på spørsmål 14. Prosjektleder har også underveis i prosjektet fått mange positive tilbakemeldinger på denne funksjonen, for eksempel på fagdager og etter utsendelse av informasjon per epost i Plannett Lister. En av respondentene på spørreundersøkelsen skriver:

Liv Birkeland har gjort en flott jobb som pådriver, og vi ser gjerne at prosjektstillingen henne forlenges framover i tid.

Administrasjonen i Listerrådet har også inntrykk av at det har vært nyttig for omverdenen å ha en tydelig kontaktperson å henvende seg til i Lister på saker som gjelder energi, klima, plan og miljø. Dette handler også om å ha en person som kan representere regionen utad, jf deltakelse i Klimagruppa for Agder2020.

Også i kontakt med Fylkesmannen i Vest-Agder har prosjektleder vært et kontaktpunkt som har bidratt til å «sile og sluse» informasjon mellom embetet og kommunen. Det samme gjelder for regionens bidrag til utvikling og kvalitetssikring av nettstedet Miljøkommune.

Fleksibel fagressurs

Henvendelsen som opprinnelig kom fra Åseral kommune, om behovet for et faglig samarbeid på temaet interkontroll ytre miljø, er også verdt å merke seg. Små og mellomstore kommuner erfarer et behov for faglige prosesser som de vanskelig kan kjøre aleine. Da etterspørres faglige ressurser som kan være katalysatorer og tilføre energi og styring til prosessen. Små og mellomstore kommuner har

liten mulighet til å finne slike ressurser i egen organisasjon, da store arbeidsmengder, stramme budsjett og små fagmiljø bidrar til et strengt «driftsfokus». Med andre ord, den ordinære drifta sluker alt av tid og ressurser.

Et annet eksempel på hvordan en slik fagressurs etterspørres og blir brukt er arbeidet med å lage et felles utfordringsbilde for Lister. Behovet for ei slik kartlegging av felles utfordringer oppstod da prosjektet var med på å sette planstrategi i kommunene på agendaen. Arbeidet illustrerer at sjøl om en erkjenner at viktige utfordringer både har sin årsak og løøsning på det regionale planet, så finnes det nødvendigvis ikke ressurser til å arbeide regionalt.

Regionale fagdager

Prosjektgruppa melder tilbake at de regionale fagdagen fungerer bra. Suksessfaktorer handler om at en ikke trenger å være så mange og at det faglige temaet er tydelig og ikke for vidt. Ansatte i kommunene har ofte negative erfaringer fra fylkesvise samlinger som blir alt for generelle og lite matnyttige. Gjennom regionale samlinger har de ansatte større mulighet til å påvirke faglig innhold både på forhånd og underveid på fagdagen.

Vurdering av måloppnåelse

Ut fra evaluering blant ansatte i Lister og innspill fra andre, vurderer prosjektleder at Lister klima og miljø i betydelig grad har bidratt til å:

1. Følge opp energi- og klimaplan for Lister.
2. Styrke plan- og miljøkompetansen i regionen.

Det er samtidig en svakhet at prosjektet ikke har etablert bedre metoder å måle oppnåelsen på.

Slik Listerrådets administrasjon vurderer situasjonen i regionen, er forholdene betydelig endra i løpet av prosjektperioden. Det er en betydelig sterkere vilje til interkommunalt samarbeid og involvering. Dette har prosjektet Lister klima og miljø vært en tydelig pådriver for.

Konklusjon

Prosjektet Lister klima og miljø starta i september 2010. Ut året 2012 mottok prosjektet økonomisk støtte fra Miljøverndepartementet og Fylkesmannen i Vest-Agder. Prosjektet ble avsluttet våren 2013. Regionen ser behovet for å videreføre flere aktiviteter og prosesser. Arbeid pågår for å finne egnede måter å finansiere og organisere dette.

Lister klima og miljø har lyktes med å nå prosjektets to målsetninger om å styrke plan- og miljøkompetansen og følge opp regionens energi- og klimaplan.

Ansatte innen plan og miljø i Lister har opplevd prosjektet positivt. Særlig handler dette om nytte av å ha felles prosesser og bedre faglig koordinering.

Lister klima og miljø har vært godt synlig også utenfor Lister. Prosjektet har vært en god samarbeidspartner for Fylkesmannen i Vest-Agder, Vest-Agder fylkeskommune, Miljøverndepartementet, Klima- og forurensningsdirektoratet og andre.